

Forord.

Ved Udsendelsen af denne første Beretning om de af Staten bekostede og af det kgl. danske Landhusholdnings-selskab iværksatte og ordnede aarlige Redskabs- og Maskinprøver finder man det betimeligt at give en kort Oversigt over

Redskabsprøvernes hidtidige Udvikling i Danmark

Medens man i England med dets høje Arbejds-løn og dets tidlig udviklede Redskabs- og Maskinvæsen alt længe har betragtet ordentlig planlagte og vel gennemførte Redskabs- og Maskinprøver som et aldeles nødvendigt Middel til Vejledning for saavel Landmænd som Fabrikanter, og derfor i stort Maal og med levende Tilslutning har gennemført disse saavel ved lokale Møder, som navnlig ved det store Landbrugsmøde, der hvert Aar foranstaltes af det kgl. engelske Landbrugsselskab siden dettes Oprettelse 1838, saa er det først for en 20—30 Aar siden, da Arbejds-lønnen kjendelig steg, at denne samme Betragtning har sat sig praktiske Vidnesbyrd her og i vore Nabolande. I Tyskland besluttede man saaledes 1867 at oprette en Prøvestation ved Halle, hvortil Fabrikanter og Land-

mænd kunde indsende nye Redskaber og Maskiner for at faa dem prøvede og bedømte, og i Sverrig oprettede man 1874 en lignende Prøvestation ved Ultuna Landbrugsskole ved Upsala; — begge Steder er man imidlertid senere ogsaa kommen ind paa andre Prøvemidler.

Ogsaa her i Landet er der mellem heri interesserede Mænd jævnlig bleven drøftet Tanken om Oprettelsen af en Forsøgsstation, men medens en saadan vel frembyder den Fordel til enhver Tid at kunne faa et nyt Redskab sagkyndig bedømt og faa det prøvet gennem en hel Arbejds-saison, hvorved Erfaringen kan blive sikrere og Sliddet nogenlunde kan bedømmes, saa er det dog en saa væsentlig Mangel, at Prøvestationen ikke som Regel tilsteder nogen sammenlignende Bedømmelse, at man her i Landet ikke har turdet foreslaa Oprettelsen af en Prøvestation, — om det end er muligt, at Udviklingen og Kravene med Tiden ville føre til Oprettelsen af en saadan som et Suppleringsmiddel til Redskabsbedømmelsen. Her have vi, med det engelske Forbillede for Øje, udelukkende holdt os til de sammenlignende Prøver. Efterat saadanne helt enkeltvis vare afholdte i forrige Aarhundrede og en Snes Aar ind i dette for at bane Vej for Svingplovens Indførelse, var det først ved Delegeretmødet i Kjøbenhavn 1871 for Ordningen af Landmandsforsamlingen i Nykjøbing (Falster), at det blev besluttet at give de lejlighedsvis og ikke forberedte Prøver, der hidtil vare foretagne ved vore Landmandsmøder, en fast og forud tilrettelagt Ordning, saa at et nogenlunde korrekt Resultat kunde paaregnes. Man vedtog tillige, at alle Redskaber og Maskiner skulde deles i Prøveklasser eller Grupper, og at der forud for hvert Landmandsmøde i en vis Ordensfølge skulde prøves en af disse Klasser. Da Forberedelsestiden til Nykjøbingmødet var kort, og Pengemidlerne maatte paaregnes forholdsvis at blive smaa, besluttede man forud for dette, i Sommeren 1872, at prøve som 1ste Klasse: Plove, Harver og Grubber. Prøvetiden — Midsommeren — var imidlertid uheldig for en Plovprøve, da man

savnede Stubjorden, der maa være den egentlige Prøvesten ved Plovenes Bedømmelse, og Erfaringen lærte alt-saa strax, at om man end for at faa de nødvendige Penge-midler foreløbig maatte knytte Redskabsprøverne til de store Landmandsmøder, saa maatte man dog ikke afholde dem samtidig med Møderne, men henlægge dem til et Tidspunkt i Udstillingsaaret, da de ydre Vilkaar for Prøvens Afholdelse vare fyldestgørende.

Dette ledede til, at man ved Nykjøbingmødet vedtog en Opfordring til Landhusholdningsselskabet om snarest mulig at iværksætte en Prøve med Mejemaskiner, der netop den Gang fandt stor Afsætning, dels paa Grund af den stærkt stegne Høstløn, dels fordi der var kommen en Del gode nye, særlig amerikanske Mejemaskiner her til Landet. Prøven blev paa Selskabets Bekostning afholdt paa Benzonsdal og Vallensbæk Jorder i Sommeren 1874, og endvidere foranstaltedes af Redskabskomiteen for den 13de Landmandsforsamling i Viborg en Slaamaskinprøve i Sommeren 1875 paa Tastum Sø og Asmildkloster. Man fandt sig saa tilfreds med denne Ordning, at det besluttedes forud for den 14de danske Landmandsforsamling i Svendborg at foranstalte en Prøve med Hestegange, Tærse-, Kaste-, Rense-, Kørne- og Sortermaskiner, og forud for d. 15de danske Landmandsforsamling i Aalborg en Prøve med Saamaskiner i Sommeren 1883, ligesom der ogsaa i Forbindelse med dette Landmandsmøde holdtes en indgaaende Prøve med Centrifuger. Derimod fandt der ingen særlig Redskabsprøve Sted forud for den nordiske Landbrugsudstilling 1888, idet denne først ved en senere Beslutning er kjendt gyldig som den 16de danske Landmandsforsamling. I Sommeren 1892 afholdtes paa Constantinsborg, Højvang og Vestereng ved Aarhus en Mejeprøve med selvaflæggende Mejemaskiner og en Arbejdsprøve med selvbindende Mejemaskiner, foranstaltet af den forberedende Komite for den 17de danske Landmandsforsamling og under Medvirkning af det kgl. danske Landhusholdningsselskab. Og endelig er af det kgl. Landhusholdnings-

selskab afholdt en Prøve med Petroleumslokomobiler paa Borreby i Aaret 1893.

At et godt og betydeligt Arbejde er nedlagt i Beretningerne om disse 8 tildels til vore Landmandsmøder knyttede Maskinprøver erkjendes fra alle Sider, baade af Fabrikanter og Landmænd; men Prøverne komme for sjældnen, særlig efter at der er bleven 5 Aar mellem Landmandsmøderne, og den forøgede Vægt, man i de sidste Aar, paa Grund af den stærkt stegne Folkeløn, maatte tillægge disse Redskabsprøver, krævede derfor, at der maatte søges Midler og Veje til at faa hyppigere Prøver afholdte. Dette kom ogsaa til Orde ved den Forhandling, der førtes af Redskabskomiteen og Dommerne for Mejmaskineprøven 1892, og efter at et Forslag i saa Henseende fra disse Mænd til Landhusholdningsselskabet var blevet behandlet af dettes Præsidium og enkelte Repræsentanter for Landmandsforsamlingen paa et Møde i Selskabet d. 22. Februar 1892 og derefter med faa Ændringer vedtaget af Selskabets Bestyrelsesraad i dettes Møder d. 5te og 6te Juli 1892, indsendtes det til Ministeriet med en Fremstilling af hvad der hidtil var gjort i denne Retning herhjemme og med en Paavisning af Ønskeligheden af at erholde aarlige Redskabs- og Maskinprøver paa Statens Bekostning, medens Landhusholdningsselskabet erklærede sig villig til at foranstalte Prøverne afholdt ved et dertil nedsat Maskinudvalg. Udgiften til de sammenlignende Prøver kalkuleredes til 3000 Kroner aarlig; men tillige foresloges anvendt 1000 Kr. til foreløbige Prøver med nye Redskaber og Maskiner og at 1000 Kr. skulde stilles til Maskinkonsulentens Raadighed til Undersøgelse af Redskaber, Maskiner og Maskinanlæg.

Ministeriet billigede Forslaget, optog en Bevilling paa Finantsbudgettet 1893—94 paa 5000 Kr., der tiltraadtes af begge Rigsdagens Afdelinger, og d. 19de April 1893 tilskrev Ministeriet det kgl. Landhusholdningsselskab som følger:

»Til Bestridelse af Udgifterne ved Afholdelsen af Prø-

ver med Landbrugsredskaber og Maskiner haves der for indeværende Finantsaar til Raadighed et Beløb af 5000 Kr., der er paaregnet anvendt saaledes:

1. Til Ordningen og Iværksættelsen af de aarlige Prøver og Offentliggjørelse af Resultaterne samt til Rejseudgifter for Dommerne m. v. 3000 Kr.
2. Til Afholdelsen af foreløbige Prøver med nye Redskaber og Maskiner 1000 Kr.
3. Til Anvendelse efter Indenrigsministeriets nærmere Bestemmelse for Maskinkonsulenten 1000 Kr.

hvilket under Henvisning til det kgl. Landhusholdnings-selskabs Skrivelse af 23de Juli f. A. herved tjenstligst meddeles til Efterretning og videre fornøden Foranstaltning med Tilføjende, at Beløbene paa nærmere Begjæring ville blive anviste Selskabet til Udbetaling.*

P. M. V.
Hørring.

L. Fleron.

Denne Skrivelse behandledes i Præsidiets d. 9de Maj, hvor man besluttede at anmode det af Bestyrelsesraadet nedsatte Maskinudvalg, DHrr. Forpagter F. Bokelmann, Kaptain J. C. la Cour og Godsinspektør N. Tilemann, om at varetage Sagen, og fremkomme med Forslag til en Virksomhedsplan og Forretningsorden. I dette Øjemed tilstilledes Præsidiets Repræsentant i Udvalget, Kapt. J. C. la Cour, d. 1ste Juni følgende Skrivelse:

»Idet man herved fremsender en Gjenpart af en fra Ministeriet modtagen Skrivelse af 19de April 1893 angaaende aarlige Redskabs- og Maskinprøver, skal man anmode Deres Velbaarenhed om at sammenkalde det ved Bestyrelsesmødet d. 6te Juli 1892 nedsatte Maskinudvalg for at fremkomme med Forslag:

1. Om de Principper, der bør lægges til Grund for

de omhandlede Redskabs- og Maskinprøver i Almindelighed, og

2. Om Prøver, der bør iværksættes i indeværende Finantsaar.

Chr. F. Danneskjold-Samsøe

Bernhard Bøggild.

I Henhold til Foranstaaende afholdtes det første Maskinudvalgsmøde d. 3die Juni, hvortil endvidere var indbudt Statskonsulenten i Maskinbrug, Cand. polyt. H. F. K. Dencker og Proprietær H. C. la Cour til Trindrup, den sidstnævnte dels i hans Egenskab som Ordfører for Redskabsektionen ved den 17de danske Landmandsforsamling, dels som den, fra hvem Tanken om aarlige Maskinprøver først var udgaaet. Efter en indgaaende Drøftelse vedtog man at tilstille Præsidiet for Landhusholdningsselskabet et Forslag angaaende Grundregler for den nævnte Foranstaltningens fremtidige Ordning, af hvilke følgende, der kunne paaregnes at have almindelig Interesse, her skulle gjengives:

1. At Udvalget anser det for dets pligtmæssige Opgave, naar ikke anderledes bestemmes af det Kgl. Landhusholdningsselskab eller Ministeriet, saavidt muligt at drage ind under sine Prøver alle Redskaber, Maskiner og Apparater, der finde Anvendelse i Landbrugets enkelte Virksomhedsgrene.
2. At Opgaven for Redskabs- og Maskinprøverne vil være:
 - 1) at foretage sammenlignende Prøver med dertil knyttede Beretninger, ved hvilke Prøver Udgifterne væsentlig afholdes af den givne Bevilling:
 - 2) at foretage enkeltvise Prøver af nye eller forbedrede Maskiner eller Maskindele. Udgifterne hertil afholdes:
 - a) af Bevillingen, saafremt Udvalget foranlediger Prøven,

- b) af vedkommende Fabrikant eller Forhandler, saafremt Prøven foranlediges af ham. — Denne Prøve vil kun blive foretagen, saafremt Udvalget efter de foreløbige Oplysninger og Undersøgelser maatte finde en Prøve formaalstjenlig.
3. At der benyttes ambulante Prøvestationer indtil videre, medens Udvalget har Øje for, at der med Tiden vil kunne ventes en eller flere faste Prøvestationer.
 4. At der, med Hensyn til Bedømmelsesformen for Maskinprøverne:
 - 1) skal afgives Beretning for de sammenlignende Prøver, med Præmiering;
 - 2) Meddelelser om Enkeltprøverne.
 5. At Beretningerne og Meddelelserne affattes af den af vedkommende Dommerudvalg dertil udpegede Mand, godkjendes af dette og indsendes gennem Maskinudvalget til det Kgl. danske Landhusholdningsselskab.
 6. At Beretningerne offentliggjøres i »Tidsskrift for Landøkonomi« og bringes tillige særskilt i Handelen, samt at Beretningerne nummereres.
 7. At der i September eller Oktober d. A. afholdes Prøve med Dobbeltpløve og Universalpløve, og eventuelt en Prøve med Kværne, Knusemaskiner og Oliekagebrækkere, saafremt passende Lokalteter maatte findes, og Tiden maatte tillade det; samt at der endvidere i den forestaaende Høst foretages en sammenlignende Prøve med glatte og riflede Mejemaskinknive.
 8. At medens Statens Maskinkonsulent vil bistaa Udvalget ved Planlægningen og Gjennemførelsen af de forefaldne Prøver, tør det ikke paaregnes, at han vil kunne afse Tid til de skriftlige Expeditioner og til Tilrettelæggningerne Redskabs- og Maskinprøverne vedrørende, og man foreslaar derfor

i dette Øjemed at antage en Maskininspektør, til hvilken Virksomhed man anbefaler Landbrugskandidat Emil Jørgensen, der fungerede som Maskininspektør ved den omfattende Mejemaskinprøve 1892.

Man tillader sig at imødesee det Kgl. danske Landhusholdningsselskabs Beslutning i denne Sag.

J. C. la Cour. Bokelmann. Tilemann.

Efterat Forslaget havde været forelagt Selskabets Bestyrelsesraad i et Bestyrelsesmøde d. 5te Juli, underrettede Præsidiumet d. 22de Juli Maskinudvalget om, at hverken Præsidiumet eller Bestyrelsesraadet havde fundet noget at bemærke imod det Foreslaede, og Maskinudvalget kunde altsaa nu tage fat paa Forberedelserne til den i Forslaget omtalte Prøve med Dobbeltpløve og Universalpløve, hvormod nedenfor findes den udførlige Beretning.

Som Supplerer til denne Redegjørelse for Fremkomsten og Ordningen af de nu indstiftede aarlige Redskabs- og Maskinprøver skal tilføjes, at det Kgl. danske Landhusholdningsselskab, nærmest i denne Anledning og som sit direkte Bidrag, har ladet komponere og præge en Medaille, hvis Avers og Revers her gjengives, og som vil kunne uddeles som Guldmedaille, Sølvmedaille eller Bronzemedaille, (hvis Dommerne ønske det, vil Sølvmedaille kunne uddeles som Sølvmedaille af 1ste og af 2den Klasse).

